

ทิศทาง วิธีการขับเคลื่อน รวมถึงผลที่คาดหวัง ในมาตรฐานระบบบริการสุขภาพ
ด้านที่ 8 ด้านสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ

สุขศึกษา เป็นกระบวนการจัดโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านสุขภาพ สร้างเสริมความสามารถของบุคคล รวมถึงปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนสุขภาพ และธำรงพฤติกรรมสุขภาพที่ดีของบุคคล ครอบครัวและชุมชน

เรามุ่งเป้าไปที่ **ประชาชน** มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง เหมาะสม และสม่ำเสมอจนเป็นสุขนิสัย

ประชาชน จะครอบคลุม

- **กลุ่มคนป่วย** ที่มารับบริการด้านรักษาที่โรงพยาบาล ให้เขาได้รับข้อมูล ความรู้และการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการดูแลสุขภาพตนเอง ในโรคที่เจ็บป่วย ไม่ให้ลุกลามเกิดภาวะแทรกซ้อน ที่สามารถควบคุมได้
- **และกลุ่มผู้ที่ยังไม่ป่วย** อาจเป็นคนปกติ หรือ คนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่อยู่ในชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมสุขภาพและสามารถกระทำพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย

โดย กองสุขศึกษา ได้จัดทำคลังความรู้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ มีทั้ง model หมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม model โรงเรียนสุขบัญญัติแห่งชาติ ชุดการเรียนรู้ตามกลุ่มวัย และ App.ชุดการเรียนรู้สำหรับ อสม./อสค. และสนับสนุนการพัฒนาสถานพยาบาลให้มีคุณภาพ โดยใช้ มาตรฐานระบบบริการสุขภาพ ด้านที่ 8 ด้านสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ

มาตรฐาน : **ด้านที่ 8 ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ**
 ประชาชนได้รับข้อมูล ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องและกลไกทักษะที่จำเป็น เพียงพอต่อการพัฒนา
 ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ สามารถจัดการสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชนได้

INPUT	PROCESS	OUTPUT
หมวดที่ 1 การบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> การทบทวนคุณภาพงาน โดยการประเมินตนเอง ตามมาตรฐาน นโยบายด้านสุขภาพ หรือส่งเสริมสุขภาพของ โรงพยาบาลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของเครือข่าย บุคลากรดำเนินงานสุขภาพและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ 	หมวดที่ 2 กระบวนการสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> กระบวนการสุขภาพศึกษาในกลุ่มไม่ป่วยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน กระบวนการสุขภาพศึกษาในกลุ่มป่วยเพื่อส่งเสริมการจัดการตนเองในผู้ป่วยและครอบครัว 	หมวดที่ 3 ผลลัพธ์ด้านนิเวศสุขภาพและพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> พฤติกรรมสุขภาพ (HB) หรือ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (HL) หรือ พฤติกรรมการจัดการสุขภาพตนเอง ภาวะสุขภาพ นวัตกรรม หรือ ต้นแบบ หรือผลงานเด่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานสุขภาพและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ความพึงพอใจต่อกระบวนการสุขภาพศึกษา

เจตนารมณ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านสุขภาพ ด้านที่ 8 ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ คือ เพื่อให้ ประชาชนได้รับข้อมูล ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องและการฝึกทักษะที่จำเป็น เพียงพอต่อการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ สามารถจัดการสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชนได้

สุขภาพ จะ Focus ที่คน หรือ ประชาชนที่ เข้ามารับบริการ เมื่อเข้ามาแล้วต้องได้รับบริการสุขภาพ ที่มีคุณภาพและเป็นระบบ

1. INPUT จุดเน้นจะอยู่ที่ นโยบาย และบุคลากร (ส่วนในเรื่อง เงิน ของ จะเป็นส่วนที่ผู้บริหารต้องดูแลตามบริบท หรือ ลักษณะของ โรงพยาบาล)
2. PROCESS ด้านกระบวนการ
  - กระบวนการสุขภาพศึกษาในกลุ่ม**ไม่ป่วย**เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน
  - กระบวนการสุขภาพศึกษาในกลุ่ม**ป่วย**เพื่อส่งเสริมการจัดการตนเองในผู้ป่วยและครอบครัว
3. OUTPUT ผลลัพธ์ นอกจากจะมองภาพ ความพึงพอใจในบริการ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ยังรวมไปถึง นวัตกรรม ผลงานเด่น และภาวะสุขภาพของประชาชน ด้วย

วิธีการ การขับเคลื่อนงาน จะเริ่มที่

1. ปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในพื้นที่ เน้นในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งจากข้อมูลสถิติสาธารณสุข ปี 61 ของ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข พบว่า สาเหตุการตายที่สำคัญ ได้แก่ มะเร็งทุกชนิด โรคหลอดเลือดในสมอง ปอดอักเสบ โรคหัวใจขาดเลือด และอุบัติเหตุ จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากนิสัยหรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ไม่ถูกต้อง และมุ่งเป้าหมายไปที่ประชากร UC หรือผู้มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ ของประเทศ

2. นำปัญหาสาธารณสุข มาจัดทำโครงการ หรือ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพในกลุ่มคนที่ไม่ป่วย เพื่อลดการเกิดผู้ป่วยรายใหม่ และมีจัดบริการสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้ดูแลตนเองในภาวะที่เป็นอยู่ได้ ลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนของโรค

3. โดยในกลุ่มคนที่ไม่ป่วย จะ เน้นที่ งานสุขศึกษา /งานบริการปฐมภูมิ /PCU / รพ.สต.เครือข่าย ของ รพ. และในกลุ่มป่วย จะดูการดำเนินงานที่ คลินิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของโรงพยาบาล

ผลลัพธ์ / เป้าหมาย คือ การลด ความแออัด ของบริการในโรงพยาบาล ซึ่งหมายถึง การที่คนที่ยังไม่ป่วยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และในคนที่ป่วย ได้รับข้อมูล ความรู้ และการฝึกทักษะที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพตนเองหรือครอบครัว ไม่ให้โรคที่เป็นอยู่รุนแรงขึ้นหรือเกิดภาวะแทรกซ้อน ก็จะไม่มาโรงพยาบาลก่อนวันนัด หรือ ถูกฉีดยา

.....